

ДАВЛАТ РАМЗЛАРИГА ҲУРМАТСИЗЛИК ВА УНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ

*Жинойт ишлари бўйича Шаҳрисабз
туман судининг тергов судьяси
С.Ботиров*

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 5-моддасида, Ўзбекистон Республикаси қонун билан тасдиқланадиган ўз давлат рамзлари — байроғи, герби ва мадҳиясига эгаллиги;

давлат рамзлари давлат ҳимоясида эканлиги белгилаб қўйилган.

Давлат рамзлари — бу мустақил давлатнинг суверенитети, эркинлиги ва миллий қадриятларини ифодаловчи муҳим белгиларидир. Ҳар бир давлат ўз рамзлари орқали дунёга танилади. Давлат рамзлари халқнинг тарихи, урф-одати, маданияти ва орзу-интилишларини ўзида мужассам этади. Улар миллий бирлик ва ҳамжиҳатлик тимсолидир.

Давлат рамзлари ҳар бир фуқаро учун муқаддас ҳисобланади. Чунки улар Ватан шаъни ва обрўсини ифодалайди.

Ўзбекистон Республикасининг давлат рамзлари қуйидагилардан иборат:

- Ўзбекистон Республикасининг Давлат байроғи
- Ўзбекистон Республикасининг Давлат герби
- Ўзбекистон Республикасининг Давлат мадҳияси

Давлат байроғи 1991-йил 18-ноябрда қабул қилинган. Ундаги кўк ранг осмон ва тинчликни, оқ ранг покликни, яшил ранг табиат ва янгиланишни билдиради. Қизил чизиқлар ҳаётий куч тимсолидир. Ярим ой ва юлдузлар эса миллий ва тарихий анъаналарни ифодалайди.

Давлат герби 1992-йил 2-июлда тасдиқланган. Унда куёш, дарё, буғдой ва пахта тасвирлари мавжуд бўлиб, улар юртимизнинг бойлиги ва фаровонлигини англатади. Хумо қуши эса бахт ва эркинлик тимсолидир.

Давлат мадҳияси 1992-йил 10-декабрда қабул қилинган. Мадрҳияда Ватанга муҳаббат, халқнинг жасорати ва келажакка ишончи мадрҳ этилади.

Давлат рамзларига ҳурматсизлик — бу уларни қасддан камситиш, бузиш, йўқ қилиш ёки масҳара қилиш каби ҳаракатлардир. Масалан:

Байроқни йиртиш ёки ёқиш.

Уни ерга ташлаш ёки оёқ ости қилиш.

Герб тасвирини бузиш.

Мадҳияни атайлаб нотўғри ёки ҳурматсиз ижро этиш.

Бундай ҳаракатлар нафақат қонунга, балки миллий қадриятларга ҳам зид ҳисобланади.

Давлат рамзлари қонун билан ҳимоя қилинади. Уларга нисбатан ҳурматсизлик қилган шахс белгиланган тартибда жавобгарликка тортилади. Бу жарима ёки бошқа жазо чораларини ўз ичига олиши мумкин. Қонун давлат шаънини ҳимоя қилади ва фуқаролардан ҳурмат талаб қилади.

Ўзбекистон Республикаси МЖТКнинг 203¹-моддасида давлат рамзлари тўғрисидаги қонунчиликни бузганлик бўйича жавобгарлик белгиланган.

Жумладан, Ўзбекистон Республикаси ёки Қорақалпоғистон Республикасининг Давлат байроғи, Давлат герби ёхуд Давлат мадҳияси тўғрисидаги қонунчиликни бузиш, —

фуқароларга базавий ҳисоблаш миқдорининг уч бараваригача, мансабдор шахсларга эса — уч бараваридан етти бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Худди шундай ҳуқуқбузарлик маъмурий жазо чораси қўлланилганидан кейин бир йил давомида такрор содир этилган бўлса, —

фуқароларга базавий ҳисоблаш миқдорининг уч бараваридан беш бараваригача, мансабдор шахсларга эса — етти бараваридан ўн бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси ЖК нинг 215-моддасида. давлат рамзларига ҳурматсизлик қилиш учун жавобгарлик белгиланган.

Унга кўра, Ўзбекистон Республикаси ёки Қорақалпоғистон Республикасининг Давлат байроғи, Давлат герби ёхуд Давлат мадҳиясига ҳурматсизлик қилиш — базавий ҳисоблаш миқдорининг йигирма беш бараваригача миқдорда жарима ёки уч юз олтмиш соатгача мажбурий жамоат ишлари ёхуд уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади.

Давлат рамзларига ҳурмат билан муносабатда бўлиш ҳар бир фуқаронинг бурчидир. Айниқса, ёшлар қалбида Ватанга садоқат ва ҳурмат туйғусини шакллантириш муҳимдир. Мактабларда мадҳияни тик туриб куйлаш, байроқни эъзозлаш — бу тарбиянинг бир қисмидир.

Ватанга ҳурмат, аввало, унинг рамзларига ҳурматдан бошланади.

Хулоса қилиб айтганда, давлат рамзлари — бу халқнинг фахри, ғурури ва шаънидир. Улар мустақиллик ва бирлик тимсолидир. Давлат рамзларига ҳурматсизлик қилиш — бу бутун халқни ҳурматсизлантириш билан баробардир. Шунинг учун ҳар биримиз давлат рамзларини қадрлашимиз керак.